

Asia: VN/23/2022

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta annetun lain ja kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Omakotiliitto kiittää mahdollisuudesta lausua työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntöön luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta annetun lain ja kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta.

Omakotiliitto on perustettu vuonna 1947 ja on Suomessa alansa ainoa valtakunnallinen pientaloasukkaiden ja vapaa-ajan asukkaiden edunvalvonta- ja palvelujärjestö. Suomessa on noin 1,2 miljoonaa pientaloa ja noin 0,5 miljoonaa vapaa-ajan asuntoa. Edistämme pientalovaltaista elämänmuotoa ja olemme yleishyödyllinen puoluepoliittisesti sitoutumaton kansalaisjärjestö. Liitolla on noin 230 jäsenyhdistystä, joissa yhteensä lähes 70 000 henkilöjäsentä (kotitaloutta).

Omakotiliitto lausuu asiassa seuraavaa:

Lähtökohtaisesti lakiehdotuksen tavoite parantaa ympäristön ja luonnonarvojen huomioon ottamista sähkölinjojen ja kaasun siirtoputkien lupaharkinnassa on kannatettava. Koska ehdotetut säännökset mahdollistavat osaltaan puuttumisen perustuslain turvaamaan omistusoikeuteen, ehdotettuja säännöksiä tarkastellaan esityksessä perusoikeuksien rajoittamisen edellytysten valossa huomioiden rajoitusperusteiden muun muassa hyväksyttävyyttä, tarkkarajaisuutta ja välttämättömyyttä.

Esityksessä ehdotetaan lainsäädäntöön tehtäväksi direktiivin kansallisen täytäntöönpanon täydentämisen edellyttämät täydennykset ja muutokset. Lunastuslupalakiin lisättäisiin YVA-menettelyn piiriin kuuluvien sähkölinjojen ja kaasun siirtoputkien lunastuslupaharkintaa täydentävät säännökset,

jotka koskivat hankkeen linjaukselle ja toteuttamistavalle asetettavia vaatimuksia. Lunastuslupamenettelyssä annettavaan päätökseen voitaisiin liittää hankkeen toteuttamistapaa koskevia määräyksiä, jotka olisivat tarpeen hankkeesta aiheutuvien haitallisten ympäristövaikutusten ehkäisemiseksi.

Lisäksi lakiin esitetään sisällytettäväksi säännökset näiden päätösten noudattamisen valvonnasta.

Kannatamme selvitysten tarkentamista ja sitä, että yksityiseen omistusoikeuteen ei voi kajota kuin erittäin painavin syin. Pakkolunastusten tulee olla viimesijainen keino yleisen tarpeen edellyttämän hankkeen toteuttamiseen. Lunastuksiin ei tule ryhtyä, jos hankkeen tarkoitus olisi saavutettavissa muilla tavoin. On tärkeää, että intressivertailuedellytys ja yksityisille eduille aiheutuva haitta muodostavat perälaudan lunastuslupaharkinnassa.

Sähköjohdon ja kaasun siirtoputki on sijoitettava ja rakennettava teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoisella tavalla siten, että johtolinjasta ympäristölle ja alueidenkäytölle aiheutuvat haitat jäävät mahdollisimman vähäisiksi ja näistä ei saa aiheutua kenellekään enempää vahinkoa tai haittaa kuin tarve vaatii. Osana ympäristövaikutusten arviointia tulisi aina selvittää mahdollisuus hyödyntää jo käytössä olevia aluelinjauksia, joilla on toimivia verkkolinjoja, kuten tietoliikenne, sähköverkko, vesihuolto, ja/tai mahdollisuus yhteisrakentamiseen muiden alueen infrahankkeiden kanssa.

Omakotiliitto pitää hyvänä, että ehdotetut säännökset parantaisivat kansalaisten osallistumisoikeutta. On myös tärkeää, että pientalojen ja vapaa-ajan asuntojen omistajat otetaan hyvissä ajoin prosesseihin mukaan ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden osalta.

Silander Marju
Suomen Omakotiliitto ry